

Agrár-környezetvédelmi Modul

Agrár-környezetvédelem, agrotechnológia

KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁSI MÉRNÖKI MSc
TERMÉSZETVÉDELMI MÉRNÖKI MSc

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

ÉTT területek és tájközpontok, mintagazdaságok bemutatása. 108.lecke

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Érzékeny Természeti Területek (ÉTT) rendszere

Az érzékeny természeti területeket a természetvédelmi támogatás fontossága alapján értékelve az alábbi **három kategóriát állíthatjuk fel.**

1. Kiemelt területek: ahol nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő természeti értékek jelentős állománya fordul elő, amelynek fennmaradása már középtávon (5-10 év) is kétséges, amennyiben a természetkímélő gazdálkodás nem részesül támogatásban.

2. Fontos területek: ahol országos viszonylatban jelentős természeti, táji és kultúrtörténeti értékek fordulnak elő, amelyek fennmaradása, vagy állapotának javítása érdekében a természetkímélő gazdálkodás támogatása szükséges.

3. Lehetséges területek: ahol jelentős az extenzív mezőgazdasági élőhelyek aránya, de a természeti, táji és kultúrtörténeti értékek jelentősége kisebb, illetve olyan területek, hol az extenzív gazdálkodás ösztönzésével a terület természeti értéke növelhető lenne.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Az ÉTT kategóriák területe és aránya

<i>ÉTT kategória</i>	<i>Terület (1000 ha)</i>	<i>Arány (%)</i>
Mintaterület	162,2	1,7
Igen fontos	1 900,4	20,4
Fontos	936,4	10,1
Lehetséges	294,4	3,2
Összesen	3 293,7	35,4
Ország összesen	9 300,8	100,0

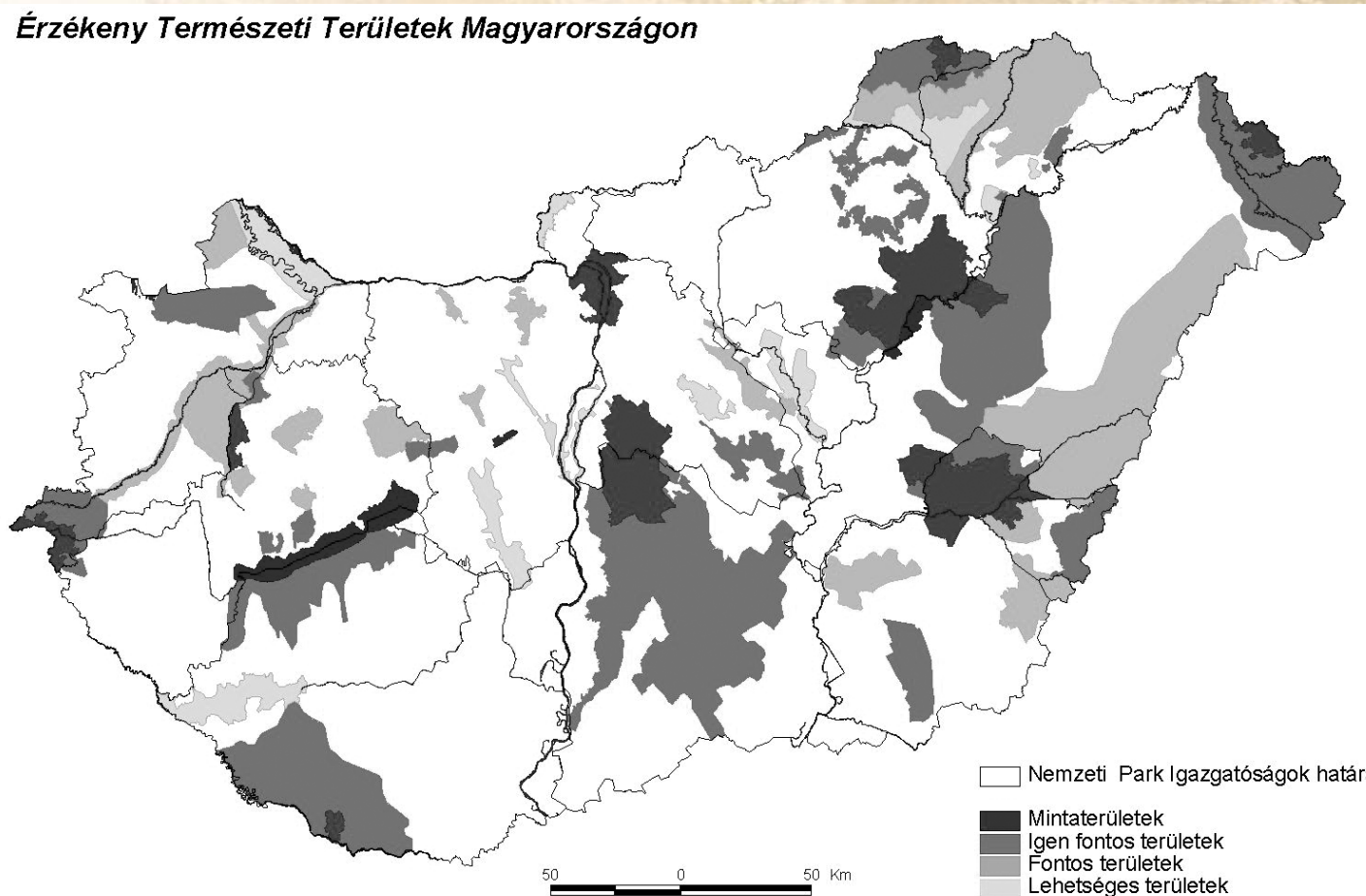

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Érzékeny Természeti Területek Magyarországon

Érzékeny Természeti Területek Magyarországon

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Mit kínál az ÉTT program?

Az NAKP célprogramjai közül a természeti környezet fenntartása szempontjából az egyik legfontosabb az Érzékeny Természeti Területek (ÉTT) rendszerének kiépítése. Ezek olyan mezőgazdasági művelés alatt álló területek, amelyeken különleges, illetve sérülékeny természeti, környezeti értékek vannak jelen, és ezek megőrzése speciális gazdálkodási rendszer alkalmazását, rendszabályok, technológiai előírások betartását kívánja meg a gazdálkodótól. Ha vállalja ezen előírások betartását, akkor ezért normatív, föld alapú, vissza nem térítendő támogatásban, gazdálkodása kedvező környezeti teljesítményeiért nyújtott kifizetésben részesül.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A részvétel szabályai

- a kijelölt ÉTT határain belül legalább 1 hektár egybefüggő saját tulajdonú termőfölddel vagy erre vonatkozó tartós (legalább 15 éves időtartamú) földbérlettel rendelkeznek, és azon gazdálkodnak;
- elfogadják a gazdálkodási formára vonatkozó előírásokat;
- szerződésben vállalják annak legalább 5 évre kiterjedő betartását;
- agrár-környezetgazdálkodási üzem-tervet készítenek/készíttetnek és biztosítják a végrehajtás ellenőrzésének lehetőségét;
- vállalják az agrár-környezetgazdálkodási képzési programokban való részvételt, melynek költségeit a program fedezi.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Általános feltételek a programban részt vevő szántó

művelésű területekre

- altalajjavítás, talajjavítás, melioráció és drénezés nem végezhető;
- tarló és szalma égetése nem megengedett;
- csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási és aratási módszerek, technológiák alkalmazhatók (kaszálás a tábla közepétől kifelé haladva, a táblaszegélyeket utoljára kell lekaszálni);
- betakarítás során vadriasztó lánc használata szükséges;
- a támogatás időtartama alatt a meglévő fasorok, erdősávok, idős fák megőrzése (őshonos fa és cserjefajok használata);
- a gazda köteles az általa használt területen az esetlegesen ott található szemetet saját költségén eltávolítani;
- a növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depónia (trágyaszarvas, bálakazal, szalma-kazal) csak a művelt területen hozható létre;

© Projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Általános feltételek a programban részt vevő szántó művelésű területekre (2)

- ideiglenes és állandó létesítmények felállítása a nemzeti park igazgatóságával történő konzultáció alapján lehetséges;
- telephelyek, kazlak tényleges tűzveszélyeztetése esetén az alábbi módon kell eljárni:
- a körbeszántás távolsága a fentiektől maximálisan 50 m-re lehet;
- a szántás szélessége maximálisan 5 m;
- a tűzveszély elmúlása után legkésőbb 24 órán belül (felázott talaj esetében száradás után) a durva szántást fel kell tárcsázni, majd simítózni;

Általános feltételek a programban részt vevő szántó művelésű területekre (3)

- a területhatár megjelölése csak természetes anyagokkal (faoszlopok) történhet;
- a területre természetvédelmi célú agrár-környezetvédelmi üzemi gazdálkodási tervet kell készíteni, amelyet a területileg illetékes nemzeti park igazgatóság hagy jóvá;
- agrár-környezetgazdálkodási képzési programban kell a szerződött időszakban legalább 1 alkalommal részt venni.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Általános feltételek a programban részt vevő gyep művelésű területekre

- a gazdálkodó vállalja a gyep (rét-legelő) rendeltetésszerű használatát;
- altalajjavítás, talajjavítás, melioráció és drénezés nem végezhető;
- növényvédőszer használata nem megengedett;
- szárnyas és sertés legeltetése nem megengedett;
- a lekaszált és bebálázott szénát a területről 1 hónapon belül le kell hordani;
- minden gépi munka csak a talaj-felszín károsítása nélkül végezhető;
- égetés nem megengedett;

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Általános feltételek a programban részt vevő gyep művelésű területekre (2)

- csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási és aratási módszerek, technológiák alkalmazhatók (kaszálás a tábla közepétől kifelé haladva, a táblaszegélyeket utoljára kell lekaszálni);
- betakarítás során vadriasztó lánc használata szükséges;
- a támogatás alatt a meglévő fasorok, erdősávok, idős fák megőrzés, pótlás csak őshonos fajokkal;
- a gazdálkodó köteles az általa használt területen az esetlegesen ott található szemetet saját költségén eltávolítani;
- a gyeptermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depónia (trágyaszarvas, bálakazal, szalmakazal, stb.) csak a művelt területen hozható létre;
- ideiglenes és állandó létesítmények felállítása a nemzeti park igazgatóságával történő konzultáció alapján lehetséges;

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Általános feltételek a programban részt vevő gyep művelésű területekre (3)

- telephelyek, kazlak tényleges tűz-veszélyeztetése esetén az alábbi módon kell eljárni:
- a körbeszántás távolsága a fentiektől maximálisan 50 m-re lehet,
- a szántás szélessége legfeljebb 5 m,
- a tűzveszély elmúlása után legkésőbb 24 órán belül (felázott talaj esetében száradás után) a durva szántást fel kell tárcsázni, majd simítózni;
- a terület- illetve táblahatárok jelölése csak természetes úton feljövő bokorcsoportokkal, illetve később kialakuló facsoportokkal, természetes anyagokkal történhet;
- a területre természetvédelmi célú agrár-környezetvédelmi üzemi gazdálkodási tervet kell készíteni, amelyet a területileg illetékes nemzeti park igazgatóság hagy jóvá;
- agrár-környezetgazdálkodási képzési programban a szerződött időszakban legalább 1 alkalommal részt kell venni.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Agrár-környezetvédelmi mintagazdaságok kialakítása

A program célja:

Elősegíteni olyan agrár-környezetvédelmi célprogramok szerinti gazdálkodást folytató, de képzési, információs, demonstrációs és szaktanácsadási feladatokat is ellátó mintagazdaságok létrejöttét, amelyek a térség természeti, környezeti és kulturális hagyományaira támaszkodva, azokat optimálisan kihasználva, a térségben élők számára követhető jövedelmező gazdálkodási módszereket tudnak bemutatni. A sikeres pályázó elnyeri az "Agrár-környezetvédelmi Mintagazdaság" címet.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

- A pályázat benyújtására jogosultak:
Minden olyan gazdálkodó, aki a NAKP valamelyik célprogramjában támogatási szerződéssel rendelkezik, üzemterve elfogadásra került és ellenőrzésen átesett. Továbbá megfelel a pályázati kiírás feltételeinek, vállalja azok maradéktalan megvalósítását, ill. rendelkezik a következő alapfeltételekkel:
 - földterület
 - a gazdálkodáshoz szükséges eszközállomány
 - képzési programokhoz infrastrukturális háttér
 - az NAKP valamely célprogramjában szereplő gazdálkodási modell legalább 2 éves nyereséges működtetése
 - megfelelő szakmai, gyakorlati képzettség (agrár-környezetgazdálkodás, agrár-környezetvédelem, oktatás stb. területen).

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Hol indul a program?

A 2002. évben kísérleti jelleggel 11 modellterületen indul az ÉTT program. A kiválasztott modellterületek az alábbiak:

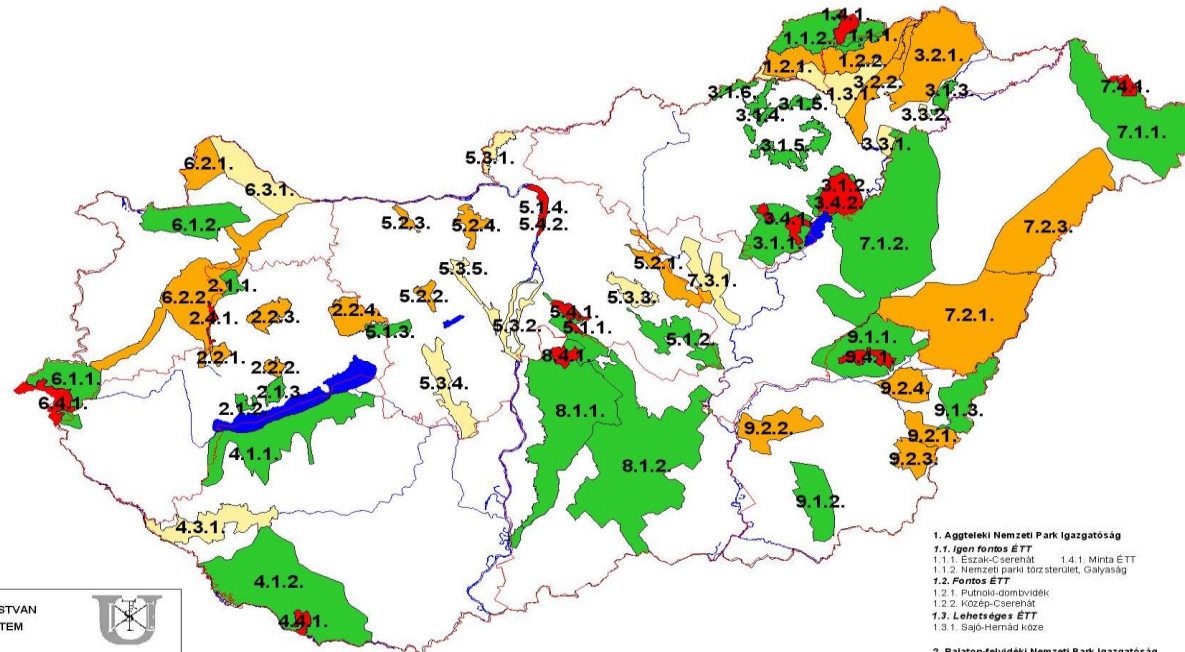
1. „Észak-Cserehát” ÉTT mintaterület
2. „Marcal-medence” ÉTT mintaterület
3. „Hevesi-Sík” ÉTT és „Borsodi-Mezőség” ÉTT mintaterület
4. „Fás legelők Baranya megyében” ÉTT mintaterület
5. „Turján-vidék” ÉTT mintaterület
6. „Őrség - Vendvidék” ÉTT mintaterület
7. „Szatmár-Bereg” ÉTT mintaterület
8. „Dunavölgyi sík ” ÉTT mintaterület
9. „Dévaványa környéke” ÉTT minta-terület
10. „Szentendrei sziget” ÉTT mintaterület

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Magyarország Érzékeny Természeti Területei (ÉTT)

3. Bükk Nemzeti Park Igazgatóság

- 3.1. Igen fontos ÉTT**
3.1.1. Heves-sík 3.4.1. Minta ÉTT
3.1.2. Borsodi-Mezőség 3.4.1. Minta ÉTT
3.1.3. Bodrogköz, Kopaszhegy
3.1.4. Heves-borsodi dombág
3.1.5. Bükk Nemzeti Park védőzónája
3.1.6. Ózd környéke

3.2. Fontos ÉTT

- 3.2.1. Zempléni-hegység
3.2.2. Hernád-völgy

3.3. Lehetséges ÉTT

- 3.3.1. Hesztyéri TK-körzete
3.3.2. Takacs-őz

4. Duna-Órva Nemzeti Park Igazgatóság

4.1. Igen fontos ÉTT

- 4.1.1. A Balaton déli vízgyűjtőjének szárazulati, berkei, hálatavak, nádasok, gyepek és lápos talajon kialakult szántók
4.1.2. Drávavágy 4.4.1. Minta ÉTT
4.1.3. Fás legelő

4.2. Lehetséges ÉTT

- 4.3.1. Zákány-Örtölös környéke

5. Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

5.1. Igen fontos ÉTT

- 5.1.1. Turjánvidék 5.4.1. Minta ÉTT
5.1.2. Gereje-síri sík
5.1.3. Velencei-tó és Sárvíz völgye
5.1.4. Szentendrei-sziget 5.4.2. Minta ÉTT

5.2. Fontos ÉTT

- 5.2.1. Hagta és Tápó mente
5.2.2. Csákvár-Zárjoly medence
5.2.3. Altal-ér mente
5.2.4. Cerece és Pilis közti dombvidék

5.3. Lehetséges ÉTT

- 5.3.1. Ipoly-völgy
5.3.2. Csapok-sziget és környéke
5.3.3. Monor-irrsai halomvidék
5.3.4. Sárrett és térsége
5.3.5. Váli-patak völgye

6. Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság

6.1. Igen fontos ÉTT

- 6.1.1. Öreg-Vend-vidék 6.4.1. Minta ÉTT

6.2. Fontos ÉTT

- 6.2.1. Mósón-sík
6.2.2. Rákia-mente

6.3. Lehetséges ÉTT

- 6.3.1. Szigetköz

7. Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

7.1. Igen fontos ÉTT

- 7.1.1. Szármán-Beregi régő 7.4.1. Minta ÉTT

7.2. Fontos ÉTT

- 7.2.1. Bihár-sík
7.2.3. Déli és Kötlet-Nyírség

7.3. Lehetséges ÉTT

- 7.3.1. A Jászság régiója

8. Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

8.1. Igen fontos ÉTT

- 8.1.1. Dunavölgyi-sík 8.4.1. Minta ÉTT

8.2. Lehetséges ÉTT

- 8.2.1. A Tisza-menti öklendőség vízgyűjtője

9. Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság

9.1. Igen fontos ÉTT

- 9.1.1. Dévaványa környéke 9.4.1. Minta ÉTT

9.2. Fontos ÉTT

- 9.2.1. Vásárosnyíri-Csanádi puszták
9.2.2. Kis-Sárrett

9.3. Lehetséges ÉTT

- 9.3.1. Gyula-Doboz árter
9.3.2. Körösszög
9.3.3. Hígyósi területek
9.3.4. Veszty-Szegeninai környéke

1. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság

1.1. Igen fontos ÉTT

- 1.1.1. Észak-Cserehát 1.4.1. Minta ÉTT

1.2. Fontos ÉTT

- 1.2.1. Putnoki-dombvidék
1.2.2. Közép-Cserehát

1.3. Lehetséges ÉTT

- 1.3.1. Sajó-Hernád köze

2. Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

2.1. Igen fontos ÉTT

- 2.1.1. Marai-medence 2.4.1. Minta ÉTT

2.2. Fontos ÉTT

- 2.2.1. Tapolcai-medence
2.2.2. Káli-medence

2.3. Lehetséges ÉTT

- 2.3.1. Sümeg-Rigács-Apácatorna-Káptalanfa települések közé eső területek
2.3.2. Dörögdi-medence
2.3.3. Bakonyi-Óroszi-Pápasalmon-Nagytevel régió erősén tagolt, erővel érintett része
2.3.4. Tésa-terrisik, Csupátrádot és Várpálotka közötti terület

Forrás:
Környezetvédelmi Minisztérium
Természeti Hivatal

SEBENT ISTVÁN
EGYETEM

KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁSI
INTEZET
Terinformatikai Stúdió

2103 Godólló
Páter K. u. 1.
Tel: (28) 415 383
Fax: (28) 415 383
www.rkg.gau.hu/RTI

Jelmagyarázat

- Mintaterület
- Igen fontos ÉTT
- Fontos ÉTT
- Lehetséges ÉTT

Új Magyarország
FEJLESZÉSI TERV

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai
Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

ELŐADÁS/GYAKORLAT

Felhasznált források

- Szakirodalom:
 1. Ángyán J.- Fésűs I.- Podmaniczky L.- Tar F.- Vajnáné Madarassy A.: 1999. Nemzeti Agrár- környezetvédelmi Program. Agrár- környezetgazdálkodási tanulmányi kötetek. 1. kötet, FVM, Budapest, 174 p.
 2. Ángyán J.- Menyhért Z. : 1988. Integrált, alkalmazkodó növénytermesztés. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 163 p.
 3. Demeter, A. (szerk) (2000) Natura 2000 – Európai hálózat a természeti értékek megőrzésére, Öko Rt., Budapest
- Egyéb források:
 1. A nemzeti agrár-környezetgazdálkodás honlapja: www.nakp.hu
 2. A NATURA 2000 honlapja: www.natura2000.hu

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Debrecen Egyetem
Mezőgazdaság- Élelmiszertudományi és
Környezetgazdálkodási Kar

Pannon Egyetem
Georgikon Kar

Köszönöm a figyelmet!

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg